

Mijn spirituele Reis
Op zoek naar kennis en wijsheid

Maria Toonen

Serebrov Boeken
Den Haag

ISBN13: 9789083267616; 978-90-832676-1-6
Herziene uitgave, 2022

Redacteur: Maria Toonen en Gouri Gozalov
Illustraties: Tatiana Spasolomskaya
Ontwerp: Maria Toonen en Gouri Gozalov

© Serebrov Boeken, Den Haag, 2022
Tel.: +31 (0) 70 352 15 65
E-mail: serebrovboeken@planet.nl
Website: www.serebrovboeken.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook worden opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord van de uitgever	5
Voorwoord van de schrijfster	6
Introductie.....	7
Hoofdstuk 1. 1937 – 1950. Het begin. Voormalig Nederlands-Indië. Oorlog. Naar Holland	9
Hoofdstuk 2. 1950-1965. Volwassen worden in Holland. Wonen in Italië. De eerste mystieke ervaringen	25
Hoofdstuk 3. 1965 – 1975. In Holland. Theosofie. Astrologie	36
Hoofdstuk 4. 1975 – 1983. De Findhorn Community in Schotland. Antroposofie. Gurdjieff	45
Hoofdstuk 5. 1983 – 1989. Rondreis langs de heilige plaatsen van India. Eerste contact met het Soefisme van Hazrat Inayat Khan. Aura- en chakrahealing. De dansende derwischen in Konya, Turkije	48
Hoofdstuk 6. 1989 e.v.: Ontmoeting met drie spirituele Russen	79
Hoofdstuk 7. De drie Russen: meer over hun leer en hun spirituele achtergrond.....	121
Hoofdstuk 8. De Vrijmetselaars	132
Hoofdstuk 9. Overpeinzingen	141

Hoofdstuk 10. Faust in de eenentwintigste eeuw. Het nieuwe Hermetisme: de magiër op zoek naar God.....	148
Hoofdstuk 11. Russische Orthodoxie - Gedachten	155
Hoofdstuk 12. Afronding. Maandag, 5 maart 2007	170

VOORWOORD VAN DE UITGEVER

Dit boek is een autobiografie, waarin de schrijfster vertelt over haar ervaringen bij haar levenslange zoektocht naar het hogere. Hier spreekt een ongewone ziel, die zich thuis voelt in Nederland, Italië, Rusland, Tibet, India, Indonesië, het oude Egypte en tegelijkertijd nergens. Al in haar kinderjaren ontmoet en ervaart zij het hogere en het gruwelijk lagere. De deuren naar hogere posities in een aantal esoterische geestelijke hiërarchieën lijken voor haar open te staan. Ze dringt snel door tot in de mystieke kern van deze spirituele boodschappen, maar ze ambieert alleen bescheiden posities, ergens op de achtergrond en na enige tijd vertrekt ze weer om haar eigen, wonderlijke Pad te volgen. Te midden van het bruisende leven van de gevestigde, esoterische scholen blijft ze zich afvragen, waar het huis van haar ziel is. Haar liefde voor Christus, die haar vader haar, vlak voordat hij in de oorlog omkwam, meegaf, blijkt een onzichtbare leidraad te zijn en al haar kennis en inzichten, die zij in de verschillende geestelijke tradities verzameld heeft, komen hier bijeen...

Guram Kochi

Den Haag, 12 augustus 2022

VOORWOORD VAN DE SCHRIJFSTER

Mijn vrienden zeiden, dat ik, als zoekster naar waarheid, mijn zoektochten op religieus gebied en mijn ervaringen bij diverse esoterische scholen zou moeten opschrijven. En ook over mijn reizen, mijn pelgrimstochten, vertellen. Ik zou over de confrontaties en conflicten moeten schrijven, die ik innerlijk en uiterlijk ervaren heb, en proberen daarin de rode draad van mijn geestelijke ontwikkeling, mijn zoektocht naar God, te vinden.

Veel mensen zijn op zoek naar innerlijk licht, naar God, en denken na over het mysterie van het leven: wie zijn wij en waar gaan wij heen? Velen worden zich bewust van een groter, creatief en inspirerend innerlijk en uiterlijk leven en daar vertel ik over.

Dit boek is een autobiografie en de meeste namen zijn veranderd.

Maria Toonen

Den Haag, 28 mei 2010

INTRODUCTIE

Met welk doel ben ik weer, in dit leven, geïncarneerd? Waarom heb ik mij op de Indische Oceaan tot conceptie laten verleiden, toen mijn ouders met tropenverlof per boot van het toenmalige Nederlands-Indië naar Holland gingen?

Nu, op respectabele leeftijd, kijk ik terug op mijn leven, en vraag me serieus af: 'heb ik het doel bereikt?' Ik herinner me, dat ik als meisje van elf jaar eens tegen iemand zei: 'ik wil in mijn leven heel veel weten en daarmee andere mensen helpen'. Was dat de herinnering aan een ver verleden? Vorige levens? Heb ik er nu toch nog wel iets van gemaakt, met die paar lezingen, bouwstukken, artikelen die ik geschreven heb, de contacten die ik had, mijn idealen? Ik maakte

kennis met en was lid/studente van een aantal esoterische scholen, bij wie ik dankbaar hun kennis indronk en intussen, om iets terug te doen, me nuttig maakte. Later vertrok ik, teleurgesteld en soms met conflicten, omdat ik kennelijk nog niet rijp was voor een wijze verwerking van bepaalde situaties. Ik ontving een heleboel kennis en deelde die aan anderen mee, maar vroeg me af of de kwaliteit van mijn en hun leven daardoor echt beter werd? Miste ik iets? Mijn ideaalbeeld en de kennis en de extase stonden mijlenver af van de realiteit van mijn leven. Of heeft die Theosofe uit Californië toch gelijk gehad, toen ze me in 2002, in Zuid Afrika, vertelde, dat de drie jaren die ik in het Japanse concentratiekamp heb doorgebracht, bij velen zoals ik, een psychische beschadiging heeft aangebracht, en dat het zich daarin uit dat men in veel gevallen niet goed in staat is iets langere tijd achtereen vol te houden of af te maken. Volgens haar volgt er dan steeds een breekpunt en wordt de situatie na kortere of langere tijd verbroken. Ze mag dan wel gelijk hebben, maar ik nam haar opmerking niet zo serieus, omdat ik in mijn leven veel elkaar afwisselende situaties (werkkringen, huwelijken, lidmaatschappen van organisaties e.d.) heb gehad. Die betroffen echter langere perioden en ik zag ze niet als verdwaalde puzzelstukjes in de tijd. Integendeel, ik ben zelfs blij met die afwisseling, want het werkelijke leven is voor mij 'verandering', groeien, stromen, en niet iets dat 'op stilstaand water' lijkt.

Maar laten we het eens onderzoeken.

HOOFDSTUK 1. 1937 – 1950. HET BEGIN. VOORMALIG NEDERLANDS-INDIË. OORLOG. NAAR HOLLAND

Een paar jaar voor de tweede wereldoorlog werd ik in het toenmalige Nederlands-Indië (nu Indonesië) geboren, in Semarang op Midden-Java, met, volgens mijn horoscoop: zon in Vissen, maan in Virgo en leeuw op de ascendant. Daar mijn ouders, Adelbert Toonen en Dorothee van Hof Hollanders waren, ben ik een totok, de bijnaam voor iemand die in Indië geboren is uit Hollandse ouders.

Na de invasie van de Japanners in 1942 werden mijn moeder, mijn jongere zusje, Marion, en ik met vele honderden vrouwen en kinderen in een Japans concentratiekamp, Lampersari, bij Semarang, ondergebracht. Mijn vader was krijgsgevangen gemaakt, na de invasie van de Jappen in 1942 na vier dagen strijd van het Hollandse en het Indische leger tegen de overmacht van het Japanse leger, en kwam in een concentratiekamp. Hij stierf vlak voor het eind van de oorlog, op 23 december 1944, in een Japans mannenkamp. Het moet in de buurt van Batavia (het huidige Djakarta) zijn geweest en daar is hij begraven. De Oorlogsgraven Stichting heeft het graf een paar jaar geleden niet kunnen vinden, omdat het geruimd bleek, en daarom heb ik mijn vaders naam laten opnemen in een gedenkboek van alle Nederlandse gevallen in Indië.

Mijn zuster en ik herinneren ons niet veel van hem en wij groeiden in Holland op zonder vader. Zoals het geval is bij veel kinderen die vader of moeder moeten missen, is dit een zware aanslag op onze ontwikkeling van kind naar volwassene geweest. Mijn vader moet er, voor de oorlog uitbrak, een voorgevoel van hebben gehad. Van mijn moeder kreeg ik eens een door mijn vader beschreven bladzijde uit zijn notitieboek en tot op de dag van vandaag krijg ik tranen in mijn ogen als ik dit, op ons gezin helaas toepasselijk gebleken, gedicht van A. Roland Holst (uit: 'De ploeger') lees:

*Ik zal de halmen niet meer zien
Noch binden ooit de volle schoven
Maar doe mij in den oogst geloven
Waarvoor ik dien...*

Mijn vader en moeder waren rond 1930 naar Nederlands-Indië gegaan om daar een toekomst op te bouwen. Ze gingen op Java wonen, in Semarang. Ze werkten beiden, mijn vader als boekhouder bij een handelsfirma en mijn moeder als assistent accountant bij een andere firma. Ze waren beiden muzikaal en mijn vader, die nog pianoles heeft gehad van de beroemde dirigent Eduard van Beinum, gaf diverse malen, als goede amateur, pianorecitals voor de Indische radio. Mijn moeder speelde prachtig viool en in het begin van de kamptijd, toen de Jappen dat nog goed vonden, heeft ze vele malen voor honderden vrouwen van het kamp Lampersari, bij Semarang, concerten gegeven, op de piano begeleid door haar Amerikaanse vriendin, tante Rhoda Jongsma, zoals we haar noemden.

Het kleine beetje wat ik me nog van mijn vader herinner is zijn liefde voor zijn twee dochters, zijn prachtige pianospel en zijn verhalen over de bijbel en Jezus Christus. Hij las mijn zusje en mij voor uit de kinderbijbel en speelde piano voor ons. Dat was altijd een grote gebeurtenis. Ik herinner me, dat wij altijd zeer ontdaan waren als hij speelde en daarbij vertelde over een jong vogeltje, dat uit zijn nest was gevlogen en daarna verdwaalde en het niet meer kon terugvinden. We snikten het dan uit. Ook musiceerde mijn vader vaak met mijn moeder, en dit is ons als een vage, lichtende herinnering altijd bijgebleven.

Mijn zusje Marjolein werd eind 1938 geboren. Dat gebeurde ook in het Sint Elizabeth Ziekenhuis in Semarang, een Rooms-Katholiek ziekenhuis, waar de verpleegsters nonnen waren. Het was de gewoonte dat de nonnen, direct na de geboorte het kindje opnamen en door de priester lieten dopen, soms zonder dat ze vooraf expliciet toestemming van de ouders hadden gevraagd. Mijn vader, die

van huis uit Katholiek was en mijn moeder, die Protestant was, vonden dat echter best.

Mijn moeder vertelde later dat mijn vader in Indië, zoals we het huidige Indonesië noemden, had kennisgemaakt met de vrijmetse-larij, en dat hij zich daarbij had aangesloten. Hij was er heel enthousiast over en nam het uiterst serieus. Zij kon dit niet met hem delen, want vrouwen werden toen niet in de loge toegelaten, zoals zij mij vertelde, en het was niet toegestaan om buiten de loge over de vrij-metselarij te spreken. Dat mijn vader vrijmetselaar was, heb ik me goed gerealiseerd, toen ik zelf veel later in mijn leven, in 1995, ook tot de gemengde vrijmetselarij toetrad.

Ons kleine gezin woonde voor het uitbreken van de oorlog in Sema-rang, in een huis met een grote tuin, die door de kebon (de tuinjon-gen) goed onderhouden werd. Het grasveld moest altijd geschoren zijn om de slangen weg te houden, en daartoe hielden we ook gan-zen. Er was baboe Sis en nog een baboe om voor mijn zusje en mij te zorgen, er waren het kindermisje, de djongos (de huisjongen) en de kokkie. De liefde die we die paar jaar voor het uitbreken van de oorlog van deze schatten hebben mogen ontvangen heeft ons, voor ons latere leven, een warme, innerlijke basis van onschatbare waarde meegegeven. Ik ben heel dankbaar voor deze gift van mijn moederland, het huidige Indonesië, toen mijn leven net begonnen was. Want in de jaren daarna, vanaf het uitbreken van de oorlog, zijn mijn zusje en ik heel wat liefde en veiligheid tekort gekomen. Dit was ook het lot van vele anderen, die vlak na de oorlog, als ge-repatrieerden, berooid en zonder vader, moeder, broers en/of zus-ters, in Holland arriveerden.

Mijn vader heeft zijn liefde voor Jezus Christus al vroeg in mijn kin-derhart geplant en het besef van die liefde, ook zijn liefde voor ons, is me mijn hele leven, onbewust en soms bewust, bijgebleven. Mijn ouders waren niet kerkelijk. Ik denk, dat ik een dromerig kind was en mijn vader was heel belangrijk voor me. Zijn overlijden is dan

ook een catastrofe geweest, wat ik me al snel realiseerde. Ik herinner me, dat toen mijn moeder ons, eind 1944, in het Jappenkamp vertelde dat mijn vader overleden was, mijn eerste gedachte, als achtjarig meisje, was: ‘pappa, dat mag dus niet, dat is niet voor mij’, en ik voelde innerlijk iets dichtklappen, alsof een deur dichtging en in het slot viel. Ik schudde een beetje met mijn schouders, stopte deze waarheid diep in me weg en troostte mijn moeder met de woorden: ‘mamma huil maar niet, pappa is nu toch in de hemel?’ Mijn moeder knikte vaag. Mijn zusje snikte, maar ik had geen tranen, ik huilde niet.

Mijn hele leven lang heb ik niet kunnen huilen, wel heb ik vreselijk innerlijke pijnen en verdriet kunnen voelen, vooral bij mislukte of verbroken relaties en teleurstellingen, mijn innerlijke eenzaamheid, maar ik heb nooit kunnen huilen. Daarbij komt nog het ‘as-sepoestergevoel’, dat, ook ik, mijn leven lang heb meegedragen, evenals velen van mijn generatie uit de concentratiekampen, de kampkinderen. Je hebt geen of heel weinig gevoel van eigenwaarde; je hebt het gevoel dat ‘niemand achter je staat’ om je te steunen, hoe je leven ook loopt, want je vader was er niet, je bent het mooie, het bijzondere ‘niet waard’ en houdt het dan ook niet vast, je bent

geneigd er slordig mee om te gaan. Je vecht er niet voor. Een waar ‘assepoester’ gevoel.

Los van de kampervaringen, is onze generatie totoks ‘de laatsten der Mohicanen’, want als wij allemaal dood zijn, is er na ons niemand meer die uit eigen ervaring kan vertellen over de goede tijden, ‘tempo doeloe’, over ons thuis in ons prachtige en geliefde moederland van toen, ons Indië.

In 1942 werden we in het Japanse interneringskamp Lampersari ondergebracht en bleven er ruim drie jaar, tot eind 1945. Daarvoor was mijn moeder, na de invasie van de Jappen in Indië en na het vertrek van mijn vader, alleen met mijn zusje en mij in een huis op Srandol, een berg boven Semarang, achtergebleven. De meeste Europeanen waren toen al vertrokken, hoe en waarom ze daar alleen was is mij niet duidelijk, ik was te klein, en ze heeft dagenlang de nachtmerries moeten meemaken van rampokkende (rovende en moordende) inlanders, beneden ons, in hun kampongs (dorpen). Die arme mensen waren na de landing van de Japanners totaal buiten zinnen geraakt en maakten amok. Ze moordden, roofden, plunderden, stichtten brand en schreeuwden aan een stuk door. Ik herinner me dat nog. Later vertelde mijn moeder, dat ze, moederziel alleen, in doodsangst het geschreeuw had aangehoord, de brandende huizen had gezien, en wist: ‘als ze naar boven komen is het met ons gedaan’. Toen werd ze onverwacht en godzijdank door iemand van het gouvernement opgehaald en lopend, met wat spullen op een kar, kwamen we het Jappenkamp Lampersari, een concentratiekamp voor vrouwen en kinderen, binnen. Er stonden veel mensen langs de kant van de weg en mijn moeder heeft het achteraf wonderlijk gevonden, dat ik opeens wees op een opvallende dame in een paarse jurk en pikzwart lang haar met pony, die daar stond te praten, en ik zei: ‘kijk eens, mamma, wat een rare dame’. Het toeval wilde, dat deze Amerikaanse dame, tante Rhoda, haar beste vriendin zou worden en haar, zoals ze later vertelde, tot een

grote steun was geweest en dat ze, zonder haar hulp en steun, die kamptijd nooit was doorgekomen.

We kwamen in een lange straat, Sompok, met sloten aan weerskanten van de weg, en kleine Indische, stenen huisjes. We hadden nog het geluk, dat we met z'n drieën een kamertje in zo'n stenen huisje kregen, op Sompok 90, want de huisjes in de andere buurten (Blimbing, Lombok en Manga) waren van hout, zoals de kamponghuisjes van de eenvoudige mensen. In ons huisje, bedoeld voor een gezin van vader, moeder en kind, woonden we tot het eind van de oorlog met veertig vrouwen en kinderen. Zelfs op de emper, een open gang met zicht op het erf, woonden vrouwen en kinderen. Iedere ochtend was er ochtendappèl en moesten we om zeven uur voor het huis staan, dan kwamen een paar Jappen langs, en moesten we voor ze buigen. Eens zag ik in de verte dat een zieke, ondervoede, vrouw, die buiten voor haar huis door haar verpleegster op een stoel was gezet, niet kon opstaan om te buigen. Een Jap liep naar haar toe en schreeuwde, dat zij moest buigen, maar ze was te zwak om op te staan. Toen gaf die Jap haar een klap. De grote, stevige vrouw, die haar verpleegde en naast haar stond, werd boos en gaf de Jap een klap terug. Nou, dat heeft ze geweten. Ze werd weggevoerd en drie dagen lang door de Kempetai, de Japanse SS gemarteld. Iedere ochtend sloegen ze haar totdat ze bewusteloos werd, een Japanse arts die er bij was controleerde dan of ze nog leefde, als dat zo was werd ze naar buiten gebracht om tussen grote houten balken gelegd te worden, de balken werden over haar heen gelegd, en dan lieten ze haar daar de hele dag in de brandende, tropische zon liggen. 's Avonds kreeg ze iets te eten, kon slapen en 's ochtends begon het mishandelen opnieuw, totdat de arts aangaf dat er gestopt moest worden, omdat ze bijna dood was, en dan werd ze weer naar buiten gebracht. Dit heeft drie dagen geduurd, ze heeft het overleefd, maar ze was nog maar een schim van wie ze daarvoor was.

Na mijn achttiende jaar, in Holland dus, had ik vaak nachtmerries dat ik weer in het Jappenkamp was en dat vliegtuigen recht op me af vlogen en bommen op ons gooiden. Er waren in werkelijkheid wel vliegtuigen over ons kamp gevlogen en hadden een doel achter en buiten ons kamp gebombardeerd, maar dat was ik niet meer.

Eens, ik was ongeveer achtentwintig jaar, kreeg ik weer diezelfde droom en toen viel er inderdaad een bom op ons huis en op mij en wij werden verpletterd. Maar nu het bijzondere: ik was dus platgebombardeerd, maar ik merkte opeens dat ik nog gewoon leefde, in mijn bewustzijn of zo. Ik keek in die staat om me heen en naar de puinhoop waarin ik mij bevond, en dacht 'is dat nou doodgaan, is dat alles?' Ik was naar mijn gevoel helemaal niet dood, maar fysiek wel degelijk! Die droom en die ervaring zijn me mijn hele leven bijgebleven, ze had me blij gemaakt, vooral het feit dat ik er nog gewoon was, zonder paniek of angst. Dat was heel leerzaam en gaf me, zoals ik later wist, informatie over het hiernamaals.

Mijn moeder had in het kamp al vrij snel werk gevonden bij de 'etens-uitdelingsdienst'. Iedere dag werd het eten voor de circa zeventig (hoeveel het er waren weet ik niet precies meer, mijn moeder was niet zo duidelijk hierover) vrouwen en kinderen in enorme kookpotten klaargemaakt, en dat moest dan ordelijk verdeeld worden. De vrouwen kwamen met hun rentangs (een houder met metalen schaaltes op elkaar geschoven) naar de gaarkeuken om het eten te halen. Het woord 'eten' was na enige tijd niet meer van toepassing, want de tapiocapap, met die kleine glibberige, doorzichtige balletjes, waar normaliter lijm van gemaakt wordt, had weinig met 'voedsel' te maken. Die lijmballetjes kon ik niet door mijn keel krijgen. Ik weigerde het te eten en mijn moeder deed wanhopig haar best om tenminste nog iets bij mij naar binnen te krijgen. Mijn zusje kon het iets gemakkelijker naar binnen krijgen en dat vond ik wel knap van haar... Mijn moeder gaf ons zo goed mogelijk les in lezen, schrijven en rekenen, dat herinner ik me nog goed.

Tegen het eind van de oorlog, ik was ongeveer zeven jaar oud, drukte ik eens met een vinger in mijn been en zag dat er een kuiltje in het vlees bleef staan. Ik riep mijn moeder vrolijk toe: 'kijk eens, mamma, wat leuk, als ik met mijn vinger op mijn been druk blijven er kuiltjes zitten'. Mijn moeder was helemaal niet blij, want zij wist, dat dit het begin van berrie-berrie, hongeroedeem, was. De waterophoping begon in de benen en kroop dan omhoog, en als het je hart bereikte ging je dood. Dat wist ik toen ook. Het oedeem is uiteindelijk tot mijn buik gekomen en toen was de oorlog voorbij en kregen we beter te eten, althans ik neem aan dat het zo gegaan is. Ik herinner me nog de dag, dat er opeens vliegtuigen over ons kamp vlogen, waarop aan de onderkant de Nederlandse vlag was geschilderd. Opeens haalden de vrouwen uit allerlei hoeken en gaten hun, streng verboden, radio's tevoorschijn en luisterden naar het nieuws. Op het bezit van een radio stonden de hele kamptijd zware straffen.

Maar toen de oorlog voorbij was, was het voor ons nog helemaal niet voorbij. De kampen, die eerst waren opengegaan om mensen vrij te laten, gingen op een gegeven moment weer dicht voor de veiligheid, want de vrouwenkampen werden regelmatig aangevalen door z.g. heiho jongens. Opgestookt en opgeleid door de Jappen, wilden deze opgeschoten Indonesische jongens, van rond 18 jaar, hun vrijheidsstrijd tegen Amerika en Holland voeren. Ze vielen met horden de vrouwenkampen aan, luid 'dood aan Amerika' zingend en schietend, met als doel de vrouwen en kinderen uit te moorden. Iets dergelijks was inderdaad in een kamp niet ver van ons gebeurd. Ons kamphoofd, mevrouw van der Poel, kreeg het voor elkaar dat, een klein aantal, ik dacht minder dan tien, krijgsgevangenen Jappen de opdracht kregen ons kamp te verdedigen tegen die honderden, door de Jappen opgestookte horden. Deze paar Jappen kregen de toezegging, dat, als het ze lukte de aanval van de horden af te slaan en ons te redden, ze na de oorlog zouden worden vrijgelaten en geen krijgsgevangenen zijn. Drie dagen lang werd er zwaar gevoch-

ten en het handjevol Jappen vocht als leeuwen. Het was bekend dat Japanse soldaten goed konden vechten... Mijn moeder was erbij toen op een gegeven moment de Japanse commandant bij mevrouw van der Poel, kwam en zei dat het afgelopen was, de munitie was op. Zoals mijn moeder vertelde, zaten ze een tijdje wanhopig bij elkaar, in het besef dat het afgelopen was met ons. En toen opeens hoorden ze in de verte vreemde geluiden, het leek tromgeroffel. Het bleek een Engels garnizoen te zijn, dat door de Engelsen en Amerikanen was gestuurd om ons te redden. Het was een compleet wonder. Na de, zoals wij dat zagen, heldendaad van deze acht Japanners, die zich, zoals mijn moeder ons vertelde, 'bijna doodgevochten hadden', hebben mijn moeder en wij na de oorlog nooit meer negatieve gevoelens jegens Japanners gehad. Maar dit geldt niet voor andere vrouwen en mannen uit de Jappenkampen.

Ik herinner me nog een wilde tocht in vrachtauto's vanuit ons kamp naar de haven van Semarang, in 1945. We zouden met een Amerikaans troepentransportschip naar Batavia (Djakarta) gebracht worden en daar in een kazerne worden ondergebracht, totdat we naar Holland konden vertrekken. Samen met een aantal vrouwen en kinderen van ons kamp werden we in zo'n legerauto naar een troepentransportschip gebracht. Die vrachtauto's werden echter regelmatig overvallen door rampokkers (rovers en brandstichters) en heiho jongens, vooral als 'men' wist dat er Europese vrouwen en kinderen in zaten. Korte tijd vóór ons was in Oost-Java een Engels konvooi van een paar honderd vrouwen en kinderen uitgemeord. Ook wij kregen het te verduren, we werden prompt aangevallen. Er brak een vuurgevecht uit en de vrachtauto's reden slingerend, om de kogels te vermijden, zo hard mogelijk door. Ik herinner me nog, dat ik om me heen hoorde fluiten, waarschijnlijk kogels, en dat ik dacht, acht jaar oud: 'wat doet iedereen toch gek'. We moesten op de bodem van de laadbak gaan liggen om niet getroffen te worden. Gelukkig bracht onze groep het er levend vanaf en werden we afgezet bij het Amerikaanse troepentransportschip. We kwamen te-

recht op het sloependek, waar mijn moeder ons met lange touwen aan de mast vastbond, want er waren geen relingen, zodat het voor kinderen gevaarlijk was. Er waren ook geen relingen op de rest van het schip en onderweg was er het drama van twee kinderen die overboord waren gevallen. Ik herinner me nog de gillende en huilende moeders, vanaf de kust de zoeklichten over het water en de paniek over de vele haaien. Vermoedelijk is het sinds die tijd, dat ik me nooit prettig voel op het water. Met mijn eerste echtgenoot, Andries, hadden we een zeilboot, maar zeilen is voor mij nooit een pretje geweest. Voor hem des te meer, want hij was een liefhebber en tijdens zijn studie was hij zeilinstructeur geweest op de Loosdrechtse Plassen; hij had altijd veel plezier als ik bij een beetje golfslag paniekerig op de boot heen en weer schoof. Ik vond zeilen wel leuk, doch alleen bij een minimum aan wind...

We bleven van 1945-1946 negen maanden in een kazerne in Batavia, het negende Bataljon geheten, die in de oorlog door soldaten gebruikt was. Ook daar werden we regelmatig van buiten het kamp af beschoten als we in de tuin waren, of op de emper (open gang) liepen. De extremisten zaten dan in een grote waringin boom, die iets buiten het gedèk (omheining) stond en als het schieten begon renden we zo hard mogelijk naar onze bedden en kropen daaronder.

In maart 1946 kregen we een plaats op het met repatrianten overvolle koopvaardijship De Bloemfontein. Onze vaart door het Suezkanaal herinner ik mij nog goed, de woestijn om ons heen was heel bijzonder. Vier weken later arriveerden we in de haven van Amsterdam. Ik herinner me nog onze slaappleatsen, britsen boven elkaar in het enorme ruim onder in het schip. Ik rende de trappen op om boven te luisteren naar het Wilhelmus, dat als welkom voor ons op de kade gespeeld werd, en dan rende ik weer naar beneden om warm te worden, omdat het buiten ondragelijk koud was. Onze Attaca-jasjes, die we tijdens een stop in Attaca, dat aan het Suezkanaal lag, hadden gekregen, waren niet echt warm.

We waren tijdens de oorlog alles kwijtgeraakt, ons geld, onze kleren en verdere bezittingen, en kwamen in Holland aan met alleen de Attaca kleren en onze paspoorten. We logeerden een paar maanden in Den Haag bij een zuster van mijn vader, totdat we een huis in het Statenkwartier hadden gevonden. Die buurt was in de oorlog spergebied geweest, dus leeggeruimd, en wij waren de eersten die daarna, met een paar familieleden uit Leiden, het huis huurden en betrokken. Mijn zusje en ik gingen naar een Lagere School in de buurt, in de van Hoornbeekstraat.

Het eerste wat mijn moeder aanschafte was een piano en mijn zuster en ik kregen direct pianoles. Het was, zei mijn moeder, de liefste wens van mijn vader geweest, dat M. en ik zouden leren piano-spelen. We hebben dit altijd zeer serieus genomen en hebben ons ontwikkeld tot verdienstelijke (amateur)pianisten. Mijn zuster en ik bezitten nu allebei een vleugel en spelen regelmatig, ook samen met anderen. Met mijn moeder, die prachtig viool speelde, hebben we jarenlang muziek gemaakt en huisconcertjes gegeven, met daarbij ook blokfluit of dwarsfluit.

Via haar oude relaties bij de KLM kreeg mijn moeder daar al snel een baan en ontwikkelde zich tot een gewaardeerd internationaal financieel expert. Thuis werd nauwelijks over de oorlog gesproken, en helemaal niet over mijn vader. Dat heb ik later zeer betreurd, toen ik ontdekte dat er een hiernamaals bestaat en dat de overledenen niet vergeten moeten worden. Mijn moeder had kennelijk een streep onder het verleden gezet en wilde, of kon, hier niet meer over praten. Ze hield ons altijd voor dat, hoe erg je ook hebt moeten lijden, 'de geest overwint'. Hieruit haalde ze veel kracht en het is intussen ook mijn lijfspreuk geworden. We waren niet godsdienstig, maar wel gelovig en daarbij past deze spreuk goed.

Mijn zuster en ik deden een paar jaar later toelatingsexamen voor de middelbare school, de Meisjes HBS aan de Stadhouderslaan in Den Haag. De directrice van deze school was mevrouw Prins, die enige tientallen jaren later onverwacht een belangrijke rol in mijn geestelijk leven zou spelen. Haar man was de jongste broer van

Soefi Hazrat Inayat Khan, en in 1985 kwam ik in contact met de Soefi Kring in Den Haag. Maar daarover vertel ik later.

Van het Jappenkamp, ik moet toen zes tot acht jaar oud zijn geweest, herinner ik me nog vreemde beelden van een ontmoeting met een heel vriendelijke, statige man met een tulband die met me praatte en me geruststelde. Ik dacht een tijd lang, dat dit echt gebeurd was. Was het een droom? Of een halve droom, tussen waken en slapen? Aan het eind van de oorlog kwamen Gurkha's, Engelse soldaten, om ons kamp te bewaken tegen de aanvallen van de heiho jongens. Toen ik die getulbande mannen zag, ging ik prompt dagenlang op zoek naar die persoon uit mijn herinnering en bekeek nauwkeurig alle Gurkha's die ik maar kon vinden. Door hun tulbanden, kon ik ze gemakkelijk van de andere soldaten onderscheiden. Helaas heb ik die ene aardige man met de tulband, nooit teruggevonden. De Gurkha's zagen er veel ruiger uit en leken niet op het mooie voorkomen van de man met wie ik gepraat had. Later is dit beeld bij me teruggekomen, toen ik in 1964 in Italië kennismakte met de Theosofie, en over de Mahatma's van de Himalaya hoorde, over de meesters Morya en Koot Hoomi.

Ons leven in Holland kwam op gang en na de lagere school gingen we naar een middelbare meisjesschool in Den Haag. Mijn moeder, die een carrière bij de KLM had opgebouwd, was de hele dag op haar werk, en het leek haar wel veilig om ons op een meisjesschool onder te brengen. Hierdoor zouden er hopelijk geen 'problemen' met jongens komen. Het nadeel was, dat onze moeder altijd afwezig was en dus niet 'met de thee op ons zat te wachten als we uit school kwamen'. Zij probeerde het met huishoudsters en werksters, en ik herinner me een Poolse huishoudster, die flink door ons geplaagd, achter ons aan zat met emmers water, die ze leegsmeet als we net door de deur de gang in glipten. Wij werden niet nat, maar het behang droop.